

ХЪРВАТСКА РЕЧ

БРОЙ 1/ 2015

3

**Брилянтната
КОЛИНДА
ГРАБАР-
КИТАРОВИЧ**

5

**Н. Пр. Маг.
ЛЙЕРКА АЛАЙБЕГ
– с приз от
„България си ти“**

ИЗЛИЗА ТРИ ПЪТИ ГОДИШНО

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

Главен редактор

Христинка Янкова
hristina_jankova_47@mail.bg
hristina_hr@mail.bg

Зам.-главен редактор

Йорданка Рачева

Отговорен редактор

Галина Маринова
gmarinova.z@gmail.com

Превод

Хари Стоянов

Членове

Сердики-Андрей Попов
Емилиян Янков

Сътрудници

Тереза Танкова
Ренета Вучева
Павел Антонов

Предпечатна подготовка

„Рекламна Агенция Очи“

Печат

„Мултипринт“

Издател

Културно-просветно дружество
на хърватите в България

Списанието се издава с финансовата помощ на Съвета на националните малцинства на Република Хърватия за хърватите извън Република Хърватия. Списанието се разпространява БЕЗПЛАТНО!

Адрес

София, ул. „Княз Борис“ 125, ет. 4
+359 2 827 60 69
+359 899 252 495 – Христинка Янкова
+359 894 660 550 – Галина Маринова

Скъпи приятели,

В ръцете си държите новия, вече трети брой на сп. „Хърватска реч“. Така, както е замислено от редакционния ни екип, то се стреми със самото си съществуване към една единствена цел. Да обединява хърватите в България, да подсилва чувството, че са част от едно голямо, силно, сплотено семейство. Семейство, чието биещо сърце е ХЪРВАТИЯ, но пулсира във всичките милиони сърца, туптящи във всички краища на света.

„Да генерира общностна идентичност“ – така биха се изразили учените глави от академичната трибуна. Казано с думи прости, ние искаме, разгръщайки страниците на списание „Хърватска реч“, да усетите галещото докосване на вятъра в хърватските поля, да сетите дъха на Адриатика, примесен с боров аромат. Искаме да усетите по пръстите си сладкото, сочно докосване на хърватските домашни сладкиши...

Искаме да се оставите Майка ХЪРВАТИЯ да ви прегърне. Защото тя не забравя децата си, където и да са, каквато и да е съдбата им, под каквото и небе да заспиват.

За това, а не по каприз, навсякъде в списанието, ТВОЕТО списание, „ХЪРВАТИЯ“ изписваме с главни букви.

Изписваме с главни букви и „БЪЛГАРИЯ“ – страната, в която изградихме домовете си, където живеем и където растат децата ни. Попивайки жадно новото, различното, опознавайки БЪЛГАРИЯ, ние не забравяме къде са корените ни.

Нека заедно превърнем това списание в свое горящо, трептящо огнище, край което да се сбирате, за да намери всеки това, което търси – знание, разтуха, вдъхновение, признание...

Приятно четене, скъпи приятели и не забравяйте да ни пишете, когато нещо ви допада, или искате да промените, защото това е вашето, това е ТВОЕТО СПИСАНИЕ!

**С искрен поздрав:
Екипът на сп. „ХЪРВАТСКА РЕЧ“**

10

СЪДЪРЖАНИЕ

Срещи на върха
ПРИЕМ В ЧЕСТ НА ЙОСИП ЛЕКО 2

Личност на броя
**БРИЛАНТНАТА
КОЛИНДА ГРАБАР-КИТАРОВИЧ** 3

Дружеството
**КОГАТО СНИМКИТЕ КАЗВАТ ПОВЕЧЕ
ОТ ХИЛЯДИ ДУМИ** 4

Звезден час
**Н.ПР.МАГ. ЛЙЕРКА АЛАЙБЕГ –
С ПРИЗ ОТ „БЪЛГАРИЯ СИ ТИ“** 5

Искри
**ХЪРВАТСКАТА ПОЕТЕСА ВЕСНА ПЕРУН –
ДАМАТА НА ЧЕСТТА** 6

Вип-гост
**АНТОН ГЕЧЕВИЧ, ВИСШ ЕКСПЕРТ
В БЮРО ПО ТРУДА, ЗАГРЕБ** 7

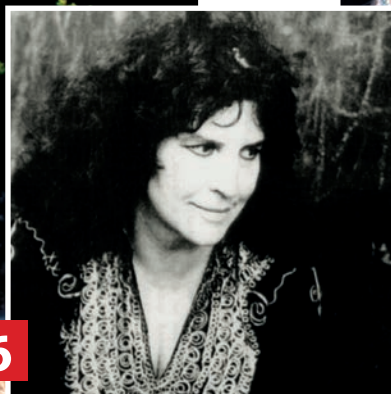
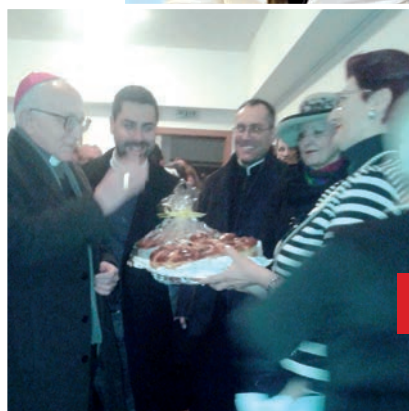
Нека помним
**ЙОСИП ЩРОСМАЙЕР – ЕПИСКОПА,
ПАТРИОТА, ПРИЯТЕЛЯ НА БЪЛГАРИТЕ,
ПОКРОВИТЕЛЯ, ПИСАТЕЛЯ...** 8-9

Маршрути
ВЪЛШЕБНИТЕ ПЛАЖОВЕ НА БРЕЛА 10

Хърватски корен
ХЪРВАТСКАТА ДИАСПОРА В БРАЗИЛИЯ 11

Маратон
**ТРИМА ХЪРВАТИ В
„СПОРТИСТ НА БАЛКАНИТЕ 2014“** 12

Вкусно
ПУЙКА С МЛИНЦИ 13

Йосип Лeko, председател на хърватския парламент – НА ГОСТИ НА ХЪРВАТИТЕ В БЪЛГАРИЯ

Изтъкнатият депутат се срещна с висшия ешелон на българските политици

Йосип Лeko (Josip Leko), придружаван от хърватски депутати, се срещна в края на март тази година с министър-председателя Бойко Борисов, президента на БЪЛГАРИЯ Росен Плевнелиев и председателя на Народното събрание в БЪЛГАРИЯ, Цецка Цачева.

Във фокуса на разговорите бяха перспективите пред енергетиката, политическата безопасност в рамките на Европейския съюз, както и присъединяването на страните от Западните Балкани към ЕС.

Балканските лидери се обединиха около мнението, че влизането на БЪЛГАРИЯ и ХЪРВАТИЯ в Шенгенското пространство и засилването на икономическия обмен са сред главните ни приоритети.

ПРИЕМЪТ

Високата визита бе повод хърватското посолство в София да даде специален тържествен прием на 31 март 2015 година в чест на изтъкнатия гост.

От членовете на КУЛТУРНО-ПРОСВЕТНОТО ДРУЖЕСТВО НА ХЪРВАТИТЕ В БЪЛГАРИЯ на приема присъстваха Христинка Янкова, председател на дружеството, както и Сердики-Андрей Попов и семейство Мина и Цвятко Хубенови.

Г-н Лeko бе придружаван от народния представител Илия Филипович, председател на клуба „ПРИЯТЕЛИ НА БЪЛГАРИЯ“ в хърватския парламент. Това е второто посещение на депутата в страната ни. При първата си визита членовете на КУЛТУРНО-ПРОСВЕТНОТО ДРУЖЕСТВО НА ХЪРВАТИТЕ В БЪЛГАРИЯ организираха изложба във фоайето на българския парламент – „Поздрав от Хърватия“ и посрещнаха хърватската парламентарна делегация, водена от г-н Филипович.

Малко бе времето за разговори и за поставените въпроси към народния представител Хрелја Силвано

(Hrelja Silvano), отговарящ за пенсионното и социално осигуряване в хърватския парламент. Договорихме се при наше посещение в Загреб да го посетим, за да решим някои въпроси. А бяхме щастливи, че се вдигна здравица с хубаво хърватско вино от госта, депутатът Йосип Лeko и от Н.Пр.Маг. Лйерка Алайбег.

Срещата се коментираше дни наред. ■

„Хърватска реч“

НА ФОКУС

Президентите на ХЪРВАТИЯ и на БЪЛГАРИЯ се срещнаха в Загреб. Президентът Грабар-Китарович и президентът Плевнелиев се съгласиха, че ХЪРВАТИЯ и БЪЛГАРИЯ имат отлични политически отношения, но сътрудничеството в икономическата област, е недостатъчно. Двамата лидери се обединиха около мнението, че двете балкански страни имат значителен потенциал за укрепване на двустранните връзки, например в областта на транспорта и енергетиката.

Брилянтната КОЛИНДА ГРАБАР-КИТАРОВИЧ

КОЛИНДА ГРАБАР-КИТАРОВИЧ – от 19 февруари вече е четвъртият ПРЕЗИДЕНТ НА ХЪРВАТИЯ

Първата жена премиер на ХЪРВАТИЯ с гордост носи короната на най-висшата политическа отговорност и не оставя и сянка на съмнение, че не само скандинавските страни, където властва нежната сила на жените в политиката, но и край топлите брегове на Средиземноморието жените могат да поемат уверено руля на управлението на своята страна. Тогава, когато е нужно, да бъдат силни, смели и окриляващи точно толкова, колкото са красиви, уверени и нежни.

КОЛИНДА ГРАБАР-КИТАРОВИЧ е най-силното доказателство, че съвременната жена, стига да иска, може да има всичко – и дом, и семейство, и съпруг, и деца... но и брилянтна кариера.

Родена на 29 април 1968 година в Риека (Rijeka), ХЪРВАТИЯ, КОЛИНДА ГРАБАР-КИТАРОВИЧ е само на 47 години, но вече е изградила солидно име в света на политиката. Хърватски дипломат и политик, тя отдавна е явление в света на дипломатията не само в родната си ХЪРВАТИЯ, но и в света. През 2011 година тя става първата жена в креслото на помощник-главния секретар на НАТО и днес, когато името ѝ стана символ на още една нежна революция в света на политиката, сякаш това беше очаквано, а не изненадващо събитие.

Член на консервативната партия „Хърватски демократичен съюз“ от 1993 до 2015 година, КОЛИНДА ГРАБАР-КИТАРОВИЧ е един от тримата хърватски членове на Трилатералната комисия. Влиза в кабинета на Иво Санадер (Ivo Sanader), като Министър на вътрешните работи и европейските въпроси от 2005 до 2008 година. Политическата кариера на младата жена се развива успешно и тя заема един от най-желаните дипломатически постове - Посланик на ХЪРВАТИЯ в САЩ от 2008 до 2011 година. Когато през юли 2011 година КОЛИНДА ГРАБАР-КИТАРОВИЧ става първата жена Помощник-главен секретар на Атлантическия съюз, скептичните политически наблюдатели счетоха, че това е върхът на политическата ѝ кариера, но съвсем скоро „брилянтната Колинда“ им бе подготвила изненада.

Освен хърватски, Колинда владее свободно английски, испански и португалски, но знае и немски, френски и италиански език. Още на 17 печели конкурс в рамките на обменна програма. Заминава за Лос

Аламос, Ню Мексико (Los Alamos, New Mexico), където през 1986 година се дипломира. След завръщането си в Югославия завършва Факултета по хуманитарни и социални науки в Загребския университет. През 1992 година вече е Бакалавър по изкуствата, английски и испански език и литература, а от 1995 до 1996 година учи в Дипломатическия колеж на Виенската академия за дипломати. През 2000 година завършва успешно магистратура по Международни отношения в Загребския университет. Следват стипендия „Фулбрайт“ за Вашингтонския университет, Харвард и университетът Джон Хопкинс.

Изковала внимателно своето образование, **КОЛИНДА ГРАБАР-КИТАРОВИЧ не забравя и простата житейска истина, че не можеш да летиш високо, да превземеш света, без да имаш здрави корени и силно семейство.**

Със своя съпруг, Яков Китарович, Колинда гради дом от 1996 година и има две прекрасни деца – 14-годишната Катарина и 12-годишния Лука, които поне за сега, рядко поставя под светлините на прожекторите, но със сигурност възпитава в добрите традиции на католическата християнска вяра.

Какво още е подготвил за напред житейският път на Брилянтната КОЛИНДА, първата жена президент на ХЪРВАТИЯ, тепърва ни предстои да разберем, но нека ѝ пожелаем от сърце:

ОЧАРОВАЙ СВЕТА, КОЛИНДА И - НА ДОБЪР ЧАС! ■

Галина Маринова

Изложба „ЗАГРЕБ – ГРАД НА МЕЧТИТЕ“

КОГАТО СНИМКИТЕ КАЗВАТ ПОВЕЧЕ ОТ ХИЛЯДА ДУМИ

КУЛТУРНО-ПРОСВЕТНОТО ДРУЖЕСТВО НА ХЪРВАТИТЕ В БЪЛГАРИЯ отпразнува сред близки приятели и съмишленици своя празник с изложбата „Загреб – град на мечтите“. Празникът сполучливо бе съчетан с един от най-тържествените моменти за хърватската общност в България през годината – празникът на катедрален храм „Св. Йосиф“.

За СЕДЕМНАДЕСЕТА ПОРЕДНА ГОДИНА дружеството представя изложби на 19 март – празника на Св. Йосиф и патронен празник на дружеството.

в конкатедрален храм „Св. Йосиф“ на 19 март 2015 година бе отслужена тържествена меса, ръководена Монсеньор Анселмо Пекорари, апостолически нунций в България и Пловдивския митрополит Георги Йовчев.

Още носещи в сърцата си възнемието от тържествената литургия, приятели и членове на хърватската общност се отправиха към фойето на катедралния храм. Там бе разположена експозицията, която през фотообектива представи прелестни кадри от Загреб. Защото именно това е мечтания и лелеян от всеки имигрант

членове на хърватската общност в България, приятели и симпатизанти.

За присъстващите бяха на разположение и различни представителни материали за ХЪРВАТИЯ, предоставени от Туристическа агенция „Загреб“.

Антония Кожухарова, зам.-председател на дружеството, удиви присъстващите с представените две погачи, които Негово Преосвещенство Преколари благослови. Така погачите станаха не само символ на гостоприемството ни, но позволиха на всеки от присъстващите, вкусил от благодатта на този благословен хляб, да се почувства „докоснат“ от невидимата сила, която вдъхва на добрия християнин вяра и надежда в по-доброто бъдеще, но дава и сили, за да се преодоляват трудностите.

Като всяко събитие, организирано от Културно-просветното дружество на хърватите в България и изложбата „Загреб – град на мечтите“ ще остави силна, топла и светла следа след себе си в сърцата на хърватите в България и техните приятели, защото, както казва един от най-добрите фотографии на нашето съвремие Робер Доано: „Ако създаваш образи, не говори. Да внушаваш – значи да създаваш.“

Нека създаваме добро! ■

„Хърватска реч“

Казват, че „една снимка казва повече от хиляда думи“. Кой е бащата на тази емблематична фраза, дали е американският журналист Артър Бризбейн (1864 – 1936) или корените ѝ се таят в дълбока древност, в книгата на Конфуций, величаещ образа пред летливата дума? Това не можем да знаем със сигурност. Това, обаче, в което сме твърдо убедени, е че Загреб, превъплътен в образите от изложбата „Загреб – град на мечтите“ ще остане задълго в паметта на всеки, докоснал се до красивите гледки на този невероятен хърватски град.

По традиция, в чест на Св. Йосиф

град, като символ на неговия хърватски корен.

Изложбата бе открита с прочувствено слово от председателя на дружеството Христинка Янкова, а сред официалните гости, които озариха празника със своето присъствие бе Н. Пр. Маг. Лйерка Алайбег, посланик на ХЪРВАТИЯ в БЪЛГАРИЯ, както и папския нунций, пловдивския епископ, свещеници и много гости,

КУЛТУРНО-ПРОСВЕТНОТО ДРУЖЕСТВО НА ХЪРВАТИТЕ В БЪЛГАРИЯ изказва огромната си благодарност на отец ЗБИГНЕВ ЯН ТЕЧА, ръководител на религиозната общност „Католическа енория „Свети Йосиф“ в София, за оказаната непрекъсната и всеотдайна помощ и съдействие на хърватската общност, при провеждането на различни мероприятия. Специални, най-сърдечни благодарности и на отец КШИШТОВ и на отец МАРЧИН.

Българският елит награди Н. ПР. МАГ. ЛЙЕРКА АЛАЙБЕГ

Посланикът на ХЪРВАТИЯ – в центъра
на бляскавата церемония „БЪЛГАРИЯ СИ ТИ“

Н. ПР. МАГ. ЛЙЕРКА АЛАЙБЕГ бе удостоена с уникално отличие. Посланикът на Република ХЪРВАТИЯ в БЪЛГАРИЯ получи **специалната награда „България си ти“ за принос към гражданското общество в България и побратимяване на две от децата на Европейския съюз.**

Когато работиш със сърце и размах, когато мечтаеш смело и крачиш напред с устрем, резултатите рано или късно ще покажат глава над снеговете на миналото и ще съградят едно по-топло, по-плодоносно бъдеще. Надежда, че бъдещето на ХЪРВАТИЯ и на БЪЛГАРИЯ е красиво и вдъхновяващо и един прекрасен празник бе тържеството на духа, на културата, науката и изкуството, Третите годишни награди „БЪЛГАРИЯ СИ ТИ“.

Елитът на българското общество се събра на прага на пролетта, за да отдаде дължимата почит на най-добрите в своите редици на традиционните годишни награди „България това си ти“. Годишните награди за особен принос в развитието на българската култура, наука и изкуство бяха връчени за трети пореден път на 29 януари т.г. в препълнената зала на Софийската опера и балет.

На тържествената церемония бяха отличени 12 видни български културни дейци, като всички минаха по червен

килим, влизайки в операта.

Н. Пр. посланик Алайбег получи статуетката лично от председателя на сдружение „България си ти“ Димитър Куцаров, а сред другите носители на почетната статуетка, изработена специално от скулптора проф. Евгений Кузманов бяха проф. Ваньо Митев от Медицинския университет в София, проф. Христо Пимпирев – „за изключителен принос за националното ни самочувствие и за развитието на българската наука“, Националният отбор по информатика и информационни технологии на България, проф. Петър Гецов, Христо Григоров от Български червен кръст, Националният ансамбъл по художествена гимнастика, Стоянка Мутафова за огромния ѝ принос към българската култура.

Сред официалните гости на Годишните награди на „България си ти“ бяха председателят на НС Цеца Цачева, столичният кмет Йорданка Фандъкова, Майкъл Хъмфрис, ръководител на делегацията на ЕК у нас и др.

Тържествената церемония се провежда ежегодно в чест на делото на големия български писател и хуманист проф. д-р Тончо Жечев. ■

„Хърватска реч“

Н. ПР. МАГ. ЛЙЕРКА АЛАЙБЕГ: „ХЪРВАТИЯ винаги е била атрактивно място за туризъм и посещения, още преди влизането ни в Европейския съюз. Работим по много проекти в сътрудничество с различни европейски страни, но една от основните ми функции, като дипломат, е представянето на нашата култура извън ХЪРВАТИЯ. Ние, като дипломати, във всяка една държава, където представяме страната си, се опитваме да промотираме нашата култура, но ние имаме и роля на посредници - да представяме в своята страна културата на страната в която сме дипломати. Това е много важно, защото ако не познаваме чуждата култура, не можем правилно да оценим своята собствена, а и да я ценим подобаващо“.

Из интервюто на Н. Пр. Маг. Лйерка Алайбег за програма Христо Ботев на Българското национално радио, 7 март 2015 година.

Хърватската поетеса ВЕСНА ПАРУН – ДАМАТА НА ЧЕСТТА

Първата жена в хърватската литература, живяла единствено за книжовността

ВЕСНА ПЕРУН е родена на 10 април 1922 година на остров Зларин, близо до град Шибеник, където баща ѝ е работил като общински чиновник. Той често е бил преместван и оставал без работа, а отглеждал четири деца и животът им бил твърде тежък. Така Весна прекарва една част от детството и младостта си при своите леля и чичо в Сплит и в Шибеник, както и на морето, в Биоград.

От тогава живее главно в Загреб и работи като свободен писател. Вярвайки, че се настанява временно, поради здравословни причини, тя заживява в Стубичките Топлици. Там, още в края на 70-те си години се запознава със своята най-голяма житейска учителка, просякинята Магдица. В Стубичките Топлици отпразнува последните си няколко рождени дни и написва няколко книги.

Благодарност

*Ако бях умряла в детинството си,
не бих знаела къде води
белия околел път,
около сърцето разпрострен.
Да бях умряла
на твоите разцъфнали гърди,
о, розо на любовта,
розо на чувственост,
не бих знаела
колко пространството окуражава,
че е безкрайно
привързано към самотата.*

Баща ѝ Анте е родом от остров Първич, а майка ѝ Антица от Шолта. Основно училище завършва на остров Вис, а гимназия посещава в Шибеник и в Сплит, където и завършва през 1940г.

Била отличничка и още на 14 години се издържала сама с даване на уроци. През есента на 1940. започва да учи романистика във Философския факултет в Загреб.

След началото на войната, бяга в Сплит, но се връща в Загреб през 1942 година. Заживяват в Сесвете, до Загреб, където баща ѝ работи в общината. За Весна това са тежки времена. Брат ѝ става партизанин и бързо загива. Тя често боледува.

След края на войната продължава обучението си, като учи във Философския факултет – „Философия“.

През 1947 година работи на железопътната линия „Шамац – Сараево“ и заболява от тиф. По същото време преживява и криза, заради нещастната любов, продължаваща девет години, от 1938 година. Всичко това става причина Весна да прекъсне обучението си.

От 1962 до 1967 година живее в България, където се омъжва, а след това и развежда. Нанизът от неблагоприятния продължава.

Самотата и „отчуждаването“ от сегашната култура избира сама, нежелаяйки на никой да се кланя.

Умира на осемдесет и осем години, на 25 октомври 2010 година в Стубички Топлици.

Неизвестната и несигурната съдба на великата поетеса в 80-те ѝ години на живот, не ни правят чест.

Може би бихме могли да дадем отговор на тази несправедливост, откривайки истината в твърдението на Весна: „В училище можеше да се научи много, и в основното и по-късно в средното. И за граматиката, и за природознанието, по-малко за историята и за звездите на небето, но за човека и за живота – почти нищо!“

И така, по нейните собствени думи, Весна изминава много труден житейски път, който тръгва от самото ѝ детство. Испитала е повече мъки и страдания, отколкото радост.

Весна Парун напълно се отдава на книжовността. Тя става първата жена в хърватската литература, която живее единствено от литература и единствено за литературата. ■

Сердики-Андрей Попов

**АНТОН ГЕЧЕВИЧ, старши експерт в Института по заетостта,
регионално бюро Загреб**

Всеки трябва да върши работата си С ЛЮБОВ И ЖЕЛЕНИЕ

Работа има за всеки, който иска да работи, било в ХЪРВАТИЯ, било в чужбина

През месец Януари посетих института по труда в гр. Загреб. Срегнах се с г-н Антон Гечевич, на който взех кратко интервю.

**С АНТОН
ГЕЧЕВИЧ
разговаря
ХРИСТИНА
ЯНКОВА**

- Г-н Гечевич, добре дошли на страниците на сп. „Хърватска реч“. Разкажете ни малко повече за себе си. Вие сте от Янево, как и кога дойдохте в Загреб?

- Трудно беше да избягаме от Янево, но успяхме. Роден съм през 1958 година в с. Янево, сега намиращо се в Косово. Майка ми е Мария Русич, а баща ми - Пашко Гечевич. Завърших основно училище в родното Янево, а след това средно техническо училище в Липлян. През 1984 година се дипломирах от Философския факултет в Прищина. След като отбих военната си служба, се върнах в Янево и започнах работа като учител. Станах преподавател в Основно училище „Владимир Назор“. Преподавах докато започна войната.

Баща ми почина, а аз, майка ми, Мария и брат ми, Звонко, отидохме при сестра ми, Тереза. Тя се бе заселила в Загреб и живееше в кв. Врабче. Живяхме при нея около 5 години.

Трудно си намерих работа, но след 6-7 месеца усилено търсене, ме наеха в бюро по труда, където продължавам да работя и днес. Вече близо 21 години работя, като висш експерт в института.

- Вие работите в загребското Бюро по труда. Бихте ли ни разказали за новостите в работата ви?

- Нашият институт е мястото, където се регистрират всички безработни хора в Загреб. От друга страна, всеки, който предлага работа, ни уведомява за вакантните работни позиции, а ние откликваме и им предлагаме информация за хората, които са регистрирани при нас и си търсят работа.

Новото в работата ни е, че с влизането страната ни в Европейското семейство, започнаха да се предлагат различни програми, чрез които наши специалисти могат да отидат на работа в чужбина. По тези схеми се работи изключително коректно и имаме големи успехи.

- Какви специалисти се търсят най-много?

- Търсят се инженери, строители и други специалисти, като не се изисква да се знае езикът на страната, където ще бъдете наети на работа. По тези програми могат да отидат цели бригади и да започнат работа по конкретен проект.

Търсят се и готвачи, лекари, медицински сестри и келнери, но при тези позиции кандидатите трябва да владеят езика в държавата, за която заминават.

Обикновено през летния сезон, много хора се включват, като сезонни работници по курортите у нас и в чужбина. Работата ни в този период е доста.

Работа има за всеки, който иска да работи, било в Хърватия, било в чужбина.

- Осъществявате ли и други дейности, освен посредничество при намиране на работа?

- Да. Организираме и различни курсове за преквалификация.

- А случва ли се дълго време хората да търсят работа и да не могат да намерят?

- Ако нямат желание да започнат работата, която им се предлага и да заемат предлаганите им работни места, хората остават дълго на борсата. Ние продължаваме да ги уведомяваме за появяващите се нови работни места и да ги подканваме да започнат работа. Стараем се да им съдействаме, за да намерят работното място, което ще е най-добро за тях.

Знаете, че всеки, според образованието и специалността си трябва да върши работата си с любов и желание. Съответно, неговият труд трябва да бъде заслужено оценен и да получава това, което е изработил. ■

Ако желаете да работите в ХЪРВАТИЯ, обърнете се към института по труда. Може да видите предлаганите работни места за чужденци и онлайн на адрес: www.moj-posao.net.

А на г-н Антон Гечевич пожелаваме приятна работа и благодарим, че пожела да отговори на нашите въпроси.

ЙОСИП ЮРАЙ ЩРОСМАЙЕР, ЕПИСКОП

200 години от рождението на Йосип Щросмайер

Скъпи читатели, от страниците на предишните броеве на сп. „Хърватска реч“ вече познавате нашият прес-къл приятел и автор енорийския свещеник Стиепан Левенич. В предишния брой на списанието ни, в своята пуб-лицистично-есеистична статия-изповед „Кладенецът на живота“ той разкри пред нас своята лична, човешка история и благослови с благопожеланията си изданието, което днес държите в ръцете си. Днес, същата жар в словата му, същата сърдечност и благословено озарение откриваме в думите на отец Стиепан Левенич за епископ Йосип Щросмайер. Нека се потопим в разказа на един светъл човек, за да ни срещне с друг светъл човек. Приятно четене!

Често величието на живота е скрито в нещо малко.

Йосип Юрай Щросмайер е една от централните хърватски личности на XIX век. Учредява Академията, основите на висшето образование и научната дейност в Хърватия. Той е спомоществовател на хърватския народ и културен възрожденец, хуманист с широк кръгзор, радетел за южнославянски сговор и разбирателство. Погледът към живота му е поглед към бъдещето. Затова много от идеите му не са осъществени по негово време.

У Щросмайер присъства интеркултурност, която ни напомня за историческото му приятелство с българската култура. Неговите политически размисли са насочени към федерално устройство на Монархията, в която присъединена Хърватия би била равноправна в Австро-Унгария. Босна и Херцеговина и Срем за него са неотделими части от Хърватия.

Томаш Хробак (Институт по история към Академията на науките на Чешката република в Прага) описва приятелството между Луи Леже и епископ Йосип Юрай Щросмайер. Леже и Щросмайер се запознават в Париж на световното изложение през 1867 година. Леже, който тогава е на 24 години, описва първите си впечатления от Щросмайер с думите: „В една от залите на кафенето видях да влиза висок мъж с дълга мантия – градското облекло на свещеник в Австрия и Унгария. Само виолетовият ръб на яката и пръстенът с аметист показваха неговия епископски сан. Погледът му беше жив, а осанката – пълна с достойнство и изтънченост.“

Щросмайер, с благородното си държание и широтата на познанията си, оставя много силно впечатление у младия френски учен. Леже се възхищава на толерантността, която Щросмайер проявява към хора от други вероизповедания. А Щросмайер е заинтригуван от младия учен, из-

пълнен с любознателност към живота на южните славяни. При тази среща Леже подарява на Щросмайер екземпляр от докторската си дисертация за св. Кирил и Методий. Във връзка с дисертацията за св. Кирил и Методий следа да отчетем и изключителната психологическа проникателност на Щросмайер по отношение на човека, който показва такива познания в Париж. Тъй като Леже не може да продаде дисертацията си, Щросмайер поръчва сто екземпляра, за да помогне на младия специалист и чрез него да може да изложи идеите си за събитията на Балканите. Поканва го в Загреб за тържественото откриване на Югославянската академия. При пребиваването си в Загреб Леже е избран за член-кореспондент на Академията.

От Загреб Леже отпътува за Белград, Княжество Сърбия. Тогавашият сръбски премиер, Илия Гарашанин, полага усилия да събуди интерес сред френските политици за случващото се на Балканите. Това е причината да приеме младия французин на кафе и лула, защото „фанатичната френска политика тика Сърбия в руската прегръдка“.

От Белград Леже заминава за Нови Сад, където забелязва много по-висока степен на „духовна свобода“, отколкото в Белград. В една от по-късните си книги пише, че Нови Сад е „остров на свободата“. От Нови Сад пристига в Джяково. В разговор с епископ Щросмайер постигат съгласие по няколко по-важни въпроса: унията между католическата и православната Църква, помириенето между руснаци и поляци, освобождението на славяните от османско иго и федерализацията на австрийската държава.

ЖИВОТ И ДЕЛО НА ЙОСИП ЮРАЙ ЩРОСМАЙЕР

На 4-ти февруари 1815 година в Осиек, в бедното хърватизирано семейство Щросмайер, се раждат две близначета: Йосип и Юрай. Едното от тях умира още като новородено. Тъй като родителите Иван и Ана (по баща Кларич) не са сигурни кое дете е умряло поради голямата прилика на близначетата, дали на живото дете името и на двете: Йосип Юрай. Фамилното име Щросмайер, според устното предание на семейството, произхожда от прадядото по име Паул, който се преселил от Горна Австрия,

■ Йосип Юрай Щросмайер е роден на 4 февруари 1815 г. в Осиек, а умира на 8 април 1905 г. в Дзяково

вероятно от Линц, между 1746 и 1752 година и сключил брак с Йелена на 18 февруари 1753 година (Йосип Юрай Щросмайер, „Хърватска обща енциклопедия“ 10, Лексикографски институт „Мирослав Кърлежа“, стр. 279).

В Осиек на Драва Йосип Юрай завършва народното училище, както и гимназия. В Дзяково, Пеща (дн. Будапеща) и Виена завършва Теологически факултет и през 1834 година защитава докторска титла по философия (Йосип Юрай Щросмайер, Библиография, esseeker.hr/bio/8-josip-juraj-strossmayer). Девизите на своя живот изковава още на младини: „Всичко – за вярата и родината“ и „Чрез про света към свобода.“

За свещеник е ръкоположен през 1838 година. Като млад свещеник живее две години в Петроварадин. След като следва в Аугустинеум и Виена от 1840 до 1842 година, става доктор по теология. От 1842 до 1847 г. е преподавател в семинарията в Дзяково. През 1847 година е назначен за един от тримата директори на императорския институт „Св. Августин“ във Виена и за придворен свещеник. По време на революционните събития от 1848-49 година застъпва идеята за конституционно и федерално устройство на Хабсбургската монархия. Така се отваря пътят му към обществено-политическата дейност във Виена и цялата Австроунгарска монархия. По предложение на хърватския бан Йосип Йелачич, на 8 ноември 1849 г. император Франц Йосиф I го назначава за босненско-дзяковски и сремски епископ. За епископ е ръкоположен на 8 септември 1850 г. Управлението на епископията поема на 29 септември 1850 г. и остава начело 55 години, до 1905 г. Назначен е за апостолски викарий за Сърбия от 1852 до 1886 година (Академик Петар Стърчич, „Йосип Юрай Щросмайер днес“, стр. 103)

Благодарение усилията на Щросмайер Загребската епископия става архиепископия и митрополия през 1854 г. и като такава се отделя от унгарската църковна организация. От 1860 до 1873 г. като изтъкнат водач на Народната партия активно се занимава с политика. През 1873 г. престава да се занимава с политика, заради политически конфликт с Унгария. През 1866 г., по време на неговата епископска служба в Дзяково, започва и изграждането на катедралата. То продължава цели 16 години. Посвещава я на „Славата Божия, единството на Църквите, сговора и любовта на своя народ“.

Влияе върху църковния и религиозния живот. Изявява се като спомоществовател в културно-просветителски план. Прави парично дарение на Института „Св. Йероним“ в Рим. Оказва помощ за основаване на Гимназията в Осиек и печатането на някои хърватски вестници. Помага за основаване на печатница в Цетине и през 1866 г. дарява 50 000 форинта за основаване на модерен университет в Загреб. Застъпва икуменичната идея за взаимно разбирателство и помирение между католици, православни и протестанти. Отива си от този свят на 8 април 1905 г. в Осиек и е погребан в катедралата в Дзяково.

СЪЮЗ СЪС СЪРБИТЕ – НЕВЪЗМОЖЕН

Струва си да разгледаме идеологическото значение на понятието „югославизъм“ (академик Йосип Печарич www.croatianhistory.net/etf/stross.html). Често у мнозина „югославизмът“ е унищожаване на „кроатизма“. Забележителна е ролята на Йосип Юрай Щросмайер, за което можем да прочетем в книгите: „Хърватският родолюбец Йосип Юрай Щросмайер“ (Загреб, 1995), и „Сборник с трудове за Йосип Юрай Щросмайер“ (Загреб, 1997), както и „Кореспонденция на Йосип Юрай Щросмайер със Серафин Ванутели, папски нунций във Виена, 1881 – 1887“, Загреб 1999).

В статията „Щросмайер зад кулисите“, Hrvatska revija, II, 3, Загреб 1929, стр. 145-159, пише: „Основната линия на неговата политика е винаги една и съща и лесна за разбиране. Той иска да осигури за Хърватия самостоятелност в рамките на федерация – била тя австрийска или южнославянска. Не се осъществява нито едната, нито другата от тези алтернативи и политическата мечта на Щросмайер остава несбъдната.“

Неговото желание всъщност е освобождение на хърватския народ, както е написано в писмото му до Франьо Рачки от 9 декември 1882 г.: „Бих искал да доживея освобождението на своя народ, но няма надежда“, а като човек, който размишлява за живота на своя народ, той вижда и очаква това от една от алтернативите. Югославизмът при него най-вероятно е форма на натиск срещу австроунгарската власт, за да се постигне по този начин хърватската самостоятелност. За да може Хърватия да има свое свободно и самостоятелно развитие. Това конкретно означава обединение на хърватските земи в единна Хърватия, „юридическа самостоятелност“ на Хърватия в рамките на Хабсбургската монархия. ▶

Стиепан ЛЕВЕНИЧ, енорийски свещеник

Вълшебните плажове на БРЕЛА

Брела е малко градче на Макарската ривиера, намиращо се в Средна Далмация. Но всеки, който се е докоснал до това вълшебно кътче знае, че Брела е уникална и няма второ такова място в ХЪРВАТИЯ.

Тя цяла е потопена в борови гори и то не какви да е, а вековни. Растат по склоновете на планините наоколо и се протягат към слънцето. На шега или не, но те сякаш растат под наклон. Дъхът на борови гори и море – ето това ще остане завинаги в спомените ви, ако се докоснете до това магическо място.

Тук боровите растат направо на плажа, практически накланяйки се към морето хвърлят щедро тежките си сенки. Чадъри, сенници... кой може да се мери с мощните иглолистни гиганти?

Някои борове, растящи направо в морето, са се превърнали в знаменит символ на Брела. На практика боровите върху скала в морето се кипрят на всяка картичка от Брела.

Брела, както и цялото крайбрежие на Ривиерата, е обкръжена от тъмни гори. Те наистина са тъмни и когато ги видите ще разберете защо съседната Черна гора се нарича така. Вечер, по залез слънце, обаче, черните гори се потапят в топлите цветове на златното залязващо зарево на слънцето.

Брела е идеална и за отдих с деца и именно малките палавници са основният контингент летуващи на това удивително място. На младежите тук може и да им е скучно. Тук няма барове, дискотеки и други подобни развлечения за възрастни.

За сметка на това в Брела е пълно със сладолед, батути и детски атракции.

Бреговата линия е дълга цели 6 километра, като по брега се протяга, сгушена в сенките на боровите, красива пешеходна алея, по която спокойно можете да се разходите, дори в най-жежкия ден.

Пясъкът по плажовете на Брела е гальовен, бял и мек. Има два големи плажа – главният, до пристанището и знаменитият Пунта Рата, признат за най-чистия плаж в Европа. Той краси и челната десетка и на най-чистите плажове в света, според класацията на списание Forbes. И той наистина е красив, със своята широка, бяла плажна ивица, над която са надвиснали многогодишни борове.

Около двата главни плажа има и много закътани, макар и мънички местенца, или просто грамадни камъни, където можете да се скриете – да се попечете на слънце и да поплувате.

Казват, че морето в Брела е с цвят на тюркоаз. Казват, че който не е виждал Адриатическото крайбрежие трудно може да си представи искрящата до искреност вода с бледозелени искри, блискащо се в краката му. Казват, че точно тук, в Брела е най-красивото море в Европа. Дали е така? Проверете и после – разкажете! ■

Галина Маринова

Хърватска диаспора в БРАЗИЛИЯ

ХЪРВАТИЯ е там, където е сърцето ми

НАЧАЛОТО:

В Бразилия хърватските имигранти идват на две големи вълни през двадесети век. Първата имигрантска вълна е в началото на 20-те години на миналия век. Тогава в Бразилия не достигала селскостопански работници. Бразилското правителство решило да улесни заселването на чужденци в Бразилия и да ги подпомогне дори финансово. Така към тази страна с топла кръв се насочват много хървати. Не всички, но по-голямата част от тях идвали от Далмация и Истрия и се заселили главно в района около град Сао Паоло (Sao Paulo). Така, през 1938 година в Бразилия вече имало 15 хиляди хървати.

Втората имигрантска вълна заляла Бразилия, когато хората били прогонени от домовете си през Втората световна война. Тези политически хърватски имигранти не били само от една част, а от цяла ХЪРВАТИЯ, но също намерили своя дом в градът, оказал се гостоприемнен за поколения хървати - град Сао Паоло.

ДНЕС:

Днес в Бразилия живеят около 20 000 хървати и техните наследници. Хърватите, които имат бразилско гражданство имат същите права и задължения, като останалите бразилски граждани. Процедурата за кандидатстването за гражданство може да бъде предприета след

най-малко четири години постоянно пребиваване в Бразилия. Страната разрешава двойно гражданство.

Първите имигрантски вълни, през войните, са били от хора, които не са били високообразовани, но са формирали силна, хомогенна хърватска общност. Сръчни занаятчии и добри земеделци, хърватите бързо печелят уважението на своите нови съседи – бразилци.

ОБЩНОСТТА:

Две асоциации трябва да бъдат изведени на преден план: „Свещена Хърватска, Сао Паоло“ (Croacia Sacra Paulistana) и „Дружество на приятелите на Далмация“ (Društvo prijatelja Dalmacije). Всеки хърватин в Бразилия може да учи езика на своите деди в курсове, организирани от двата хърватски клуба.

Двете дружества, заедно, издават тримесечно списание на португалски език, което съдържа и текстове на хърватски. Croatia Sacra Paulistano издава и вестник „Conexao Brasil-Croatia“ („Връзката Бразилия-Хърватия“), а Društvo prijatelja Dalmacija издава журналът „Jornal da Sociedade da Dalmacia“ („Журнал на обществото в Далмация“).

Хърватската общност в Бразилия поддържа и свой уебсайт „Página Brasileira da Croácia“ на португалски език, който е много популярен сред хърватските имигранти в Бразилия. ■

Галина Маринова

ХЪРВАТИЯ е там, където вечер влюбените заспиват в домовете си, нашепвайки думи на любов и нежност на хърватски език. Хърватите винаги са били свободни души и винаги са избирали къде да живеят – пръскали са се по света, защото са знаели, защото знаят, че това, което им трябва, ще носят винаги в сърцата си – ХЪРВАТСКИЯ КОРЕН, ХЪРВАТСКОТО СЪРЦЕ.

Гласът на цифрите сочи, че днес в ХЪРВАТИЯ живеят малко повече от 4 милиона и 400 хиляди хървати, но още 3 милиона живеят зад граница. Това са най-големите хърватски диаспори по света - хората, потърсили своето щастие извън границите на родната си ХЪРВАТИЯ и техните наследници, които и днес гордо наричат себе си ХЪРВАТИ, също като нас!

САЩ	1 200 000
Германия	350 000
Аржентина	250 000
Австралия	250 000
Канада	250 000
Чили	200 000
Австрия	90 000
Швейцария	80 000
Италия	60 000
Нова Зеландия	40 000
Франция	40 000
Швеция	35 000
Бразилия	20 000
Холандия	10 000
Южна Африка	8000
Белгия	6000
Перу	6000
Боливия	5000
Парагвай	5000
Уругвай	5000
Великобритания	5000
Венецуела	5000
Еквадор	4000
Люксембург	2000
Норвегия	2000
Дания	1000

Трима хървати станаха лауреати в „СПОРТИСТ НА БАЛКАНИТЕ 2014“

Трима хървати се наредиха в челната десетка на спортистите, спечелещи приза „Спортист на Балканите“ в традиционната анкета на БТА тази година.

Председателят на Българския олимпийски комитет Стефка Костадинова лично връчи приза на спортистите, спечелили престижните първи три места.

Хърватският тенисист Марин Чилич, който спечели US Open обра оваците в уникалната класация, като преди него се класира само Новак Джокович от Сърбия. Призът на Чилич бе връчен от Стефка Костадинова на Тихана Баия, културно аташе на Посолството на ХЪРВАТИЯ в БЪЛГАРИЯ.

На стилната церемония присъства елита на българския спорт, както и официални политически лица.

В допитването и тази година участваха 11 агенции от Балканите – БТА (България), ХИНА (Хърватия), АДЖЕРПРЕС (Румъния), ТАНЮГ (Сърбия), Анадолска агенция (Турция), АНА (Гърция), МИА (Македония), МИНА (Черна гора), ФЕНА (Босна и Херцеговина), СРНА (Босна и Херцеговина) и АлбПрес (Албания).

Анкета „Спортист на Балканите 2014“

1. Новак Джокович (Сърбия), тенис - 91 т.
2. Марин Чилич (Хърватия), тенис - 51 т.
3. Симона Халеп (Румъния), тенис - 50 т.
4. Сандра Перкович (Хърватия), лека атлетика - 39 т.
5. Арда Туран (Турция), футбол - 27 т.
6. ГРИГОР ДИМИТРОВ (БЪЛГАРИЯ), тенис - 24 т.
7. Милош Теодосич (Сърбия), баскетбол - 23 т.
8. Лука Модрич (Хърватия), футбол - 20 т.
9. Константинос Филипидис (Гърция), лека атлетика - 19 т.
10. Катарина Булатович (Черна гора), хандбал - 18 т.

Знаете ли, че...

Милан Нералич (Milan Neralić) (1875–1918), фехтовка; е първият хърватин, участвал на олимпийски игри и първият, спечелил медал (1900).

Хървати спечелиха ЗЛАТОТО В СВЕТОВНАТА КУПА ISAF

Хърватските мореплаватели Шиме Фантела (Šime Fantela) и Игор Маренич (Igor Marenčić) спечелиха златото при мъжете в клас „470“ в Световната купа по ветроходство ISAF (Sailing World Cup) във Франция (Hyères, France).

Екипажът на Фантела и Маренич спечели предимство от 25 точки пред Люк Патенс (Luke Patience) и Елиът Уилис (Elliot Willis) от Великобритания и си осигуриха дял от наградения фонд на купата – 72 000 евро.

ЗАГРЕБСКИ ИЗКУШЕНИЯ

Богатата природа, пъстрата история, различните културни влияния на страната са оставили своя отпечатък върху ХЪРВАТИЯ. Благодарение на това, днес се радваме на няколко характерни регионални кухни.

Нека тръгнем по пътищата на кулинарното вълшебство на ХЪРВАТИЯ и в няколко поредни броя на сп. „Хърватска реч“ да се срещнем с магията на най-характерните гозби на Далмация (Dalmacija), Истрия (Istra), Лика и Горски Котар (Lika и Gorski Kotar), Славония (Slavonija) и разбира се - Загорие, Меджимурие и Подравина (Zagorje и Međumurje).

ZAGORJE И MEĐUMURJE

В северна Хърватия, в района на Загорие, Меджимурие и Подравина, в блюдата царства месото. Най-популярното, традиционно ястие в тази област е печената пуйка, гарнирана с млинци (rečena purica s mlincima). Това блюдо се радва на особена почит и се поднася на всички семейни празници и тържества. На трапезата задължително има и сладкиши (kolači), сред които не можем да подминем уникалните щрукли (štrukle) – хрупкави и сочни банички със солен или сладък пълнеж. Домакините тук готвят и пирог с тиква (bučnice), кекс с орехов пълнеж (orahnjači) и сладкиш с пълнка от маково семе (makovnjači).

А нима има любител на балканската кухня, който не би се зарадвал когато захладнее на бобените гозби, които също са специалитет на този район, туршиите от ряпа и разтапящите се в устата свински крачета (svinjske nogice)?

ПУЙКА С МЛИНЦИ (REČENA PURICA S MLINCIMA)

1. Приготвяне на пуйката:

Натъркайте със сол и смес от подправки по избор (напр. Вегета) пуйката. Оставете я да престои така една нощ, за да поеме ароматите.

Преди печене я намажете обилно с мазнина и я поставете в тава за печене с малко вода. Печете я много бавно (около 3 часа), като от време на време я обливате със собствения ѝ сос. Температурата на фурната трябва да бъде между 180 и 200 градуса по Целзий. Когато е готова, извадете пуйката от тавата, но оставете соса. Той ще ви трябва за млинците.

2. Приготвяне на млинците:

Докато се пече пуйката, имате време да пригответе гарнитурата от млинци.

Измесете добре средно меко тесто от брашното и топлата, посолена вода (около 40 градуса). Тестото не трябва да бъде прекалено твърдо.

Разделете тестото на 4-5 топчици. Разточете ги на кръгли, не много тънки кори. Изпечете.

(Можете да пригответе сухите млинци няколко дни предварително. Съхранявайте ги в платнена торбичка на сухо място и ги сгответе точно преди сервиране).

Когато пуйката е готова, махнете я от тавата със соса, отмахнете от мазнината и сложете вътре млинците. Запечете ги във фурната за кратко, потопени в соса.

Аранжирайте пуйката в голяма чиния, заедно с млинците, сервирайте и оберете аплодисментите на гостите си!

Съставки за млинците:

350 г брашно
Сол
Вода

Съставки за пуйката:

1 пуйка
Сол на вкус
1 чаша вода
Олио
Микс от подправки на вкус

